

Er ref: NV-02782-19

Vår ref Dnr: 2019/033

Naturvårdsverket:

registrator@naturvardsverket.se

Yttrande över förslag till reviderad nationell förvaltningsplan för vildsvin.

Målet med förslaget till nationell förvaltningsplan för vildsvin är en livskraftig, frisk och kontrollerad population som inte orsakar oacceptabla skador i exempelvis grödor och trafik. Vidare efterfrågas en ökad lokal samverkan mellan jägare och lantbrukare, ökad jakt och skärpning av reglerna för utfodring av vildsvin.

Detta är mål som Naturskyddsföreningen kan ställa sig bakom, och vi är generellt positiva till remissens slutsatser. Vi är dock kritiska på några områden. Våra skäl redovisas nedan.

Sammanfattning

- Naturskyddsföreningen anser att en ytterligare spridning av vildsvin ska förhindras och att en fast etablering på öarna Gotland och Öland skall förbjudas.
- Att resultaten av nya godkända fällor redovisas i underlaget till förvaltningsplanen.

- Att ett uppdrag ges till det vetenskapliga djurskyddsrådet vid SLU att sammanställa befintlig litteratur om djurskyddsrisiker i samband med nattjakt på vildsvin och belysa detta i förvaltningsplanen.
- Att hundanvändning vid vildsvinsjakt behöver förtydligas i förslaget till förvaltningsplan.

Vildsvinen har återintroducerats av jägarna som ett spännande ”nytt” jaktbart vilt och arten har tillåtits att sprida sig under ett halvsekel och ökningen är av tillgänglig avskjutningsstatistik under 2000-talet utom jägarnas kontroll.

Naturskyddsföreningen anser att en ytterligare spridning av vildsvin ska förhindras och att en fast etablering på öarna Gotland och Öland skall förbjudas. Mildare vintrar har dessutom inneburit att vildsvinen även sprider sig norrut i landet. All etablering norr om den biologiska Norrlandsgränsen, *Limes Norrlandicus* ska också förhindras.

Riksdagen har beslutat att vildsvinet numera tillhör den svenska faunan. Nya jakttider, jaktmetoder och hjälpmedel har tillåtits för att underlätta jakten att bli effektivare. Den allmänna jakttiden är ett exempel. Vildsvin är tillåtna för jakt årets alla dagar med undantag för suggor åtföljda av smågrisar, som är fredade. Dessutom kategoriseras vildsvin som skadedjur, vilket innebär att djuret får jagas under hela året om det kommer in på en gård eller i en trädgård och riskerar att orsaka skada eller annan olägenhet. Enligt 23 § jaktlagen gäller denna rätt till skydds jakt även om den som bor på gården eller innehar trädgården saknar jakträtt där.

Vildsvin får också jagas 24 timmar om dygnet – alltså även under mörker. Regeringen tillät i år (2019) att elektronisk bildförstärkare, bildomvandlare, värmekamera och rörlig belysning får användas utan tillstånd av myndighet. Detsamma gäller användning av åtel vid vildsvinsjakt. Ljuddämpare på vapen, viltkameror som visar bilder online i mobilen, GPs och aktionkamera på hundar är

ytterligare exempel på hjälpmedel, som nu också kan användas vid jakt på alla arter utan myndighetstillstånd.

Naturskyddsforeningen anser att etiken i jakten inte får nedgraderas, vilket är en uppenbar risk då "alla medel" nu tillåts för att hämma vildsvinens förekomst. Vidare ser Naturskyddsforeningen också med oro på den illegala jakt efter stora rovdjur som förekommer i landet och där de utökade jakttiderna, jakt under hela dygnet och nu tillåtna tekniska hjälpmedel även riskerar att orsaka en mer omfattande och effektiv illegal jakt. Vi föreslår att Naturvårdsverket belyser dessa problemställningar i förvaltningsplanen.

I den översyn av jakttider som nu pågår föreslås vidare att ytterligare utöka möjligheterna till skydds jakt vid gård, trädgård, anläggning eller jordbruksmark. För att begränsa tillväxten har även 9 av 10 olika fångstredskap (fällor) godkänts efter 2010. Användningen av dessa fällor förefaller vara ytterst begränsad och resultaten av dessa nya godkända fällor redovisas inte heller i remissens underlag. Vi föreslår därför att resultaten redovisas i underlaget till förvaltningsplanen.

Naturskyddsforeningen menar att det finns andra sätt att minska skadorna, t ex en större andel rovdjur. Forskare på Grimsö viltforskningsstation har i studier från vargrevir Dalarna sett att vildsvin ingår som bytesdjur åt varg. Detta är väl känt i t ex Östeuropa där vildsvin är ett vanligt bytesdjur för varg. Ett annat exempel att jaga annorlunda. Utländska studier visar att man får problem med skadefrekvensen om man konsekvent skjuter de största djuren. Flockar som består av få äldre och många yngre djur går rakt ut i åkrarna och tar den lättaste vägen till födan. Äldre djur är skyggare och söker sig inåt skogarna för att böka. Vi anser därför att det vore önskvärt att Naturvårdsverket kan belysa detta i förvaltningsplanen.

Vi är också kritiska mot den populära nattjakten på vildsvin. Direkt fällande skott kräver stor skicklighet och det är svårt att göra eftersök i mörkret. Till skillnad från andra skadade djur uppsöker vildsvin inte sårlega utan rusar rätt in i skogen. Hög skadeskjutningsfrekvens är inte förenligt med god jaktetik. Naturskyddsforeningen anser att ett uppdrag ska ges till det vetenskapliga djurskyddsrådet vid SLU att sammanställa befintlig litteratur om djurskyddsrisiker i samband med nattjakt på vildsvin och belysa detta i förvaltningsplanen. Vildsvinet skapar positiva störningsregimer som gynnar artrikedom och skapar variation i landskapet. En avhandling från SLU (Jonas Welander 1995) visar att vildsvinens bökan är en

ursprunglig form av markstörning och att vildsvinet kan gynna vissa arter och biologisk mångfald. Welander påpekar även att det på 1600-talet fanns stora mängde frigående tamsvin, så grisar i landskapet är inget nytt. Forskning visar alltså att den biologiska mångfalden ökar i bökade ytor. Antalet kärlväxtarter kan vara 30 procent högre än i omgivningen. Störningen frigör resurser för konkurrenssvaga växter: dominant arter hålls tillbaka samtidigt som jordskikten blandas bättre. Men en snabbt växande vildsvinsstam kommer att kräva fler och smartare anordningar för att skydda inte bara grödor utan även slätterängar. Nya grödor introduceras i landet. Salixodlingar på åkermark och fodermajs utgör sådana exempel, som numera odlas på betydande arealer i södra Sverige. Odlingar av bönor står på tur. Dessa exempel på odlingar ger både skydd och föda åt vildsvinen. När vildsvinen bökar i ängsmarker med höga naturvärden kan det lokalt medföra problem och finnas behov av stängsling eller andra åtgärder. Naturskyddsföreningen anser att förvaltningsplanen bör föreslå en länsvis kartläggning av tänkbara konfliktområden och att förslag till lokala åtgärder tas fram.

Jägarorganisationerna menar att möjligheten att sälja vildsvinskött måste underlättas. I det sammanhanget vill Naturskyddsföreningen framhålla att om en sådan kampanj ska lyckas så måste argumentet att vildsvinen skjutits med blyfri ammunition garanteras.

Hundanvändning är utbredd vid vildsvinsjakt och i bakgrundsunderlaget sägs: *”Många har försökt skapa en idealisk vildsvinshund utifrån vissa raser eller korsningar av raser, men erfarenheterna hittills har visat att det snarare är individens egenskaper och hundförarens kompetens och avsatta tid för träning som ger de mest användbara hundarna.”* Naturskyddsföreningen finner det anmärkningsvärt att inga begränsningar av antal hundar rekommenderas vid vildsvinsjakt. I nu remitterade föreskrifter från Naturvårdsverket om förslag till föreskrifter om rovdjursförvaltning (NV-06012-18), d.v.s. jakt efter björn, varg, lodjur och järv anges exakt hur många hundar som får användas vid jakt efter dessa arter. Vid jakt efter vildsvin kan således ett obegränsat antal hundar användas. Naturskyddsföreningen anser att hundanvändning vid vildsvinsjakt behöver förtydligas i förslaget till förvaltningsplan.

Naturskyddsföreningen

Stockholm
25 oktober

För Naturskyddsföreningen

Johanna Sandahl
Ordförande

Louise Karlberg

Avdelningschef
Skog- och Naturvård